

MAČEVANJE U BEOGRADU – Istorijsko ili klasično mačevanje?

ШКОЛА МАЧЕВАЊА
"СВЕТИ ЂОРЂЕ"

www.macevanje.org

„Istorijsko“ ili „klasično“ mačevanje?

Svi koji pokušavaju da nauče mačevanje iz knjiga, priručnika ili, najgore, sa interneta tako mogu ovu veštinu samo **saznati** ali ne i **znati**. Ali „Saznati i znati nije isto“ (Hegel).

Oni neće nikad biti nešto više do teoretičari čije se mačevanje završava ne u veštini već u prepirci o veštini.

Put svake istinske spoznaje u bilo čemu uvek krivuda kao uska staza između misli o svemoći i misli o nemoći knjige.

Vać više od dve decenije širom Zapada postoji prava pomama vezana za istorijska istraživanja mačevalačke veštine. Traže se i pronalaze stara dokumenta, rukopisi, knjige i drugi izvori koji se prevode, analiziraju i proučavaju iz raznih uglova uz mnoštvo polemika, a sve sa ciljem da se rekonstruišu i obnove autentične škole i stilovi mačevanja učitelja prošlosti.

Taj pokret, koji je svoju aktivnost (pridajući joj karakter „nauke“) prozvao „istorijsko mačevanje“, poprima gotovo pomodarsko-masovni karakter histerije upravo sada početkom XXI veka.

Tako širom Zapadne kulturne zone vidimo na hiljade školica i škola mačevanja koje se sve bave „autentičnim“ stilovima mačevanja prošlosti, organizujući „turnire“, izrađujući posebnu „autentičnu“ opremu, praveći „stručne timove“ za predavanja, kritike, savetovanja, forume, seminare, licenciranja... - zapravo cela jedna komercijalna **industrija** koja je kreirala jednu novu vrstu mačevanja: SPORT-ISTORIJSKO.

No, očita neupućenost pobornika „istorijskog mačevanja“ u činjenicu da je **istorija kao nauka** još krajem XX veka upravo na Zapadu praktično nestala pred udarima relativizma i nihilizma savremene postmoderne teorije i prakse svega, za rezultat ima da u korpusu jednog istog „istorijskog mačevanja“ je nastalo na hiljade različitih škola mačevanja od kojih svaka za sebe polaže apsolutno pravo na autentičnost. Tako smo dobili npr. na desetine **Mejerovih** ili škola **Fiore dei Liberia** od kojih svaka za sebe tvrdi da je ona ta prava i jedina koja autentično rekonstruiše i naslednik je izvorne veštine svog učitelja.

Smatram, stoga, da postoji više razloga zbog kojih je „istorijsko mačevanje“ nemoguće kao naučna disciplina te da je čak i pored najboljih i najiskrenijih namera i stremljenja njegovih pobornika ono uvek i neizbežno kvazi-„istorijsko mačevanje“. No, s tim u vezi, iako ću u kritici „istorijskog mačevanja“ krenuti putem standardne postmodernističke dekonstrukcije sa tog puta ću skrenuti kad on očisti i otvori horizont za jedan drugačiji i po meni plodonosniji pogled – **klasično mačevanje**.

Postoji, naime, nekoliko predrasuda na kojima se temelji „istorijsko mačevanje“, a koje ga kompromituju za sve što ovaj pokret proklamuje kao svoj cilj.

Prva predrasuda

Iz knjiga i izvora jednog učitelja može se naučiti i rekonstruisati njegova veština.

Kao što niko nikad nije uspeo da nauči da slika iz Leonardovog "Traktata o slikarstvu", da svira iz Bahovih "Notnih sveski", glumi iz "Sistema" Stanislavskog, ratuje iz "Umeća ratovanja" Sung Cua, vaja, pliva, vozi... iz priručnika i knjiga koje u beskrajnom broju postoje o svakoj veštini, tako isto niko nikad nije niti će naučiti da mačuje iz knjiga, ma kakve one bile i ma ko ih pisao ili čitao.

Ako bi tako nešto bilo izvodljivo, ako bi ljudi mogli iz knjiga u kojima je najčešće ukalupljeno pedesetak tehničkih principa i nekolicina jednostavnih poteza, da postanu mačevaoci, a bez dubokog, širokog i intenzivnog ličnog angažovanja, bez talenta, originalnosti, sopstvenog iskustva, praktičnih žrtava i rada - onda bi svako to mogao da uradi. A to se ne dešava.

Knjige u kojima su izložene teorije, metode, tehnike i znanja su samo okvir i sirovina - **seme** koje čitalac tek treba u zemlju koju je predhodno kupio, ogradio i uzorao da posadi, zaliva, prska, orezuje, okopava, đubri i čeka čuvajući ga od nevremena da sazri kako bi tek nakon svega toga, ako je još imao i sreće, mogao da ga obere i uživa u plodovima koji su s početka uvek skromni kako po količini tako i kvalitetu.

Razloga za ovo ima puno ali ključnih je nekoliko. Prvi je što niko ne može pretočiti život u knjigu pa ni beskraj jedne veštine u slike i slova. Zato svaka knjiga o nekoj veštini, iako više ili manje nešto izriče o njoj, uvek je isto toliko i nedorečena i čuti a ono što ne znamo određuje i karakter onome što znamo.

Učeniku-čitaocu iz tog razloga su potrebne dodatno još decenije **prakse** i **iskustva** da bi spoznajući to neizrečeno neizbežno otkrio da ono od čega je pošao iz knjiga više nije takvo i da to što treba da čini u veštini nije samo ono kako je napisano već i potpuno drugačije u svetlu prakse o kojoj se ne može pisati.

Svaka veština, naime, pa i veština mačevanja ima dva dela. **Prvi deo** čine elementi od kojih je ona sastavljena. On je u najvećoj meri predmet knjiga o svim veštinama pa i mačevanju. Reč je o položajima, radnjama i akcijama koje su analitički izložene. To je isto kao i kada ispred nekog prostrete mnoštvo delova jednog motora. No, kao što neko može iz jednog priručnika savršeno izučiti u potpunosti koji su delovi nekog motora i kako funkcionišu, pa čak i pokrenuti svaki od njih ponaosob, ali ako ne poznaje majstorstvo kako da ih sklopi u celinu - motor koji radi, on neće nikad voziti tako ni onaj ko pokušava da savlada

položaje, pokrete i akcije mačem a ne zna kako i ne ume da načini njihovu sintezu u kojoj svaki od tih delova dobija drugi oblik i značaj (jer celina je novi kvalitet a ne prosti zbir delova), neće umeti da mačuje.

Ta sinteza, tajna istinskog savladavanja mačevanja, je **drugi deo** veštine i ona nije toliko u aktivnosti mačem koliko u aktivnosti sa učenikom, ne u tehnici mačevanja već metodologiji, pedagogiji, iskustvu i duhu učitelja, dakle, ne u onom vidljivom nego, kao kod sante leda, onom ispod površine – nevidljivom i neprikazljivom veštine.

Drugim rečima **suština se nalazi NE u položajima, radnjama, pokretima, akcijama... već u metodologiji njihovog praktičnog učenja, savladavanja, uvežbavanja i taktičke primene.**

Ovaj drugi deo veštine, sklop koji treba da oživi njene mrtve elemente, ne nalazi se nikad u knjigama i priručnicima već jedino u praksi i iskustvu koji svakoj teoriji od koje se pošlo daju potpuno drugi kvalitet i karakter.

Drugi razlog, možda još važniji, je u tome što način na koji su pisane knjige o mačevanju, a koji u velikoj meri otežava i problematizuje njihovo korišćenje u praktične svrhe, je po pravilu takav da prikazuje samo izgled – formu radnje u nekoj od faza dok način na koji se ona u celini izvodi, ne. Tako se poseduje jedna sekvenca nekog pokreta koji da bi se razumeo pravilno u celini potrebno je definisati ga dodatno još prostorno, vremenski i dinamički. Zato, dakle, jer je mačevalačka slika u knjizi **apstraktna a ne konkretna, zato što samo kazuje a ne definiše, ona otvara prostor za beskonačno varijanti tumačenja.**

S druge strane, čak i da nije tako, i da je moguće rekonstruisati jedan pokret u celini kontinuiteta (slično filmu) ono najbitnije u jednoj veštini nije kako izgleda i kako se izvodi jedan pokret - ne fenomenologija i forma radnje i akcije već način i put kako se oni uče, savladavaju i koriste – suština, a u ove ne spada samo taktika, već kao što je ranije rečeno i metodologija, pedagogija, psihologija....

Dok je ono prvo najveći i najčešći deo svih knjiga o mačevanju ovo drugo je najmanji i najređi deo svake knjige o mačevanju. Prirodno - tajna veštine svakog majstora i učitelja je njegovo iskustvo, ono jedino što učenika uči, a što je iskustvo veće to je teže i manje izrecivo i prenosivo.

Svaki učitelj mačevanja koji je pisao priručnike imao je, dakle, svoju školu ali on je samo OPISAO tu školu - kao slikar na platnu, dok njena praksa, vežbe, suština pokreta, putevi ka tim pokretima, ključne finese i elementi ostaju prećutani i skriveni - neizrečena tajna daleko od opisanog onoliko koliko je daleko i slika jednog pejzaža od svega što je činjeno da bi on bio naslikan.

Čak i oni retki priručnici čija je teorija opisa vežbi i pokreta nešto bogatija su neupotrebljivi ukoliko čovek ne potroši godine rada pokušavajući da tu opisanu teoriju oživi i sam u praksi i otkrije koliko je zapravo nemoguće stvarnost opisati u knjizi čak i kad se to hoće. Otud nikad i ništa neće biti od "čitača" ukoliko oni nisu već i sami majstori veštine. Mačevalac se postaje tek mačevanjem.

Od svakog učitelja i majstora neke veštine, dakle, u njegovim knjigama posle njega ostaje uvek samo opis veštine, njeno mrtvo telo dok njegovo iskustvo i duh koji to telo vodi i pokreće zauvek nestaju sa njim a svako ko se upušta u oživljavanje tog tela upušta se u posao Frankenštajna.

Sve knjige i priručnici o nekoj veštini, pa i veštini mačevanja služe samo da budu učenicima "pri ruci" (priručnik) i kao podsetnici dok učitelj ili majstor u praksi žive škole u stvarnosti obavlja kroz **neposredno prilagođavanje privođenje učenika veštini i veštine učeniku.**

Treći razlog. Učitelj mačevanja može ispred četvorice svojih učenika izvesti jednu akciju sa ciljem da je ponove. Rezultat: svaki od njih će činiti manje ili više drugačije iako su svi gledali isto. Razlog: svaka akcija u sebi sadrži uvek beskrajno mnoštvo elemenata. S druge strane učenici se uvek međusobno

razlikuju pa svakom od njih pažnju privlače jedni elementi akcije a ne drugi. Oni u skladu sa time ko su i kakvi su biraju i vrednuju ono što će videti ili previđati u tome što gledaju, pa i jedno isto različito vide. Svaki apostol ima svoje Jevanđelje iako su svi jeli za istim stolom sa jednim Hristom.

Dakle, čak i ono što se neposredno odvija pred našim očima kao činjenica u nama nikad ne postoji drugačije osim kao **naš pristup** toj činjenici – naš ugao viđenja te akcije, naša **interpretacija**. Glavni zadatak učitelja je, zato, da kroz neprestano ponavljanje, uvežbavanje i korigovanje jedne mačevalačke akcije mnoštvo njenih učeničkih interpretacija dotera i svede na samo jednu – njegovu. To je temelj učenja svake pa i mačevalačke veštine: **sistem** - disciplina jedinstvenog tumačenja.

Iz tog razloga je nemoguće iz knjiga, dokumenata i šturih opisa akcija rekonstruisati izvorne i **autentične** škole davno umrlih učitelja sve dok oni sami ne vaskrsnu kako bi različite **interpretacije** svojih tekstova od strane svojih nastavljača, učenika ili potomaka ponavljanjem, uvežbavanjem i korigovanjem sveli na samo jednu izvornu – svoju.

Mi možemo u najboljem znati samo teoriju jedne škole mačevanja dok to kakva je ona bila jednom u nekom jedinstvenom vremenu sa jedinstvenim okolnostima u praksi zauvek je nestalo u jedinstvenoj i neponovljivoj stvarnosti koju je odnelo to vreme sa sobom. To ne znači da su teorija (knjige) jedne veštine i praksa (primena) jedne veštine nepovezani, naprotiv. Teorija i praksa jedne veštine su povezani ali iz toga što su dve stvari povezane ne sledi da su isto. Teorija i praksa su isto toliko i pokidani, različiti i suprotstavljeni jer u svim naukama i veštinama nailazimo na primere da se iz jedne iste teorije mogu razvijati sasvim različite i suprotne prakse, iz različitih teorija ista praksa, iz iste prakse razvijati različite teorije kao i različitih praksi izvoditi jedna ista teorija.

Druga predrasuda

Učitelji su pisali svoje knjige da bi ljudi mogli iz njih da nauče mačevanje.

Razočaravajuća istina je, međutim, da učitelji odlično znaju da su priručnici bez njih živih u suštini neupotrebljivi. Da nije tako koji bi normalan učitelj mačevanja, koji je inače živeo od svoje veštine, napisao knjigu sa idejom: "Evo vam knjiga **Uradi sam** - ja vam više neću biti potreban"?

Najveći broj učitelja mačevanja je pisao priručnike mačevanja ne iz idealističkih i altruističkih razloga razotkrivanja tajne i istine o veštini čovečanstvu već više iz sasvim prizemnih razloga živih ljudi od krvi i mesa. Prvi je da sebi načine podsetnik - stvore teorijski sistem radi lakšeg poimanja u sopstvenoj glavi toga što čine, a koji će i njima i njihovim pomoćnicima olakšati praktični rad u školi.

Drugi razlog. Puno učitelja, posebno krajem 18. i početkom 19. veka, koji su pisali masovno i najvećim delom beznačajne knjige za veštinu, to su činili samo da bi sebi u branši napravili makar i mali spomenik tj. iz slavljublja, želje za iskazivanjem, ponosa ili puke sujete i častoljublja.

Treći razlog je da za svoje učenike u školi učitelj načini knjigu koju će sa puno zadovoljstva kao "pri-ručnik" za izvesnu svotu novca želeći da poseduje svaki član škole.

Četvrti razlog je što dobra knjiga predstavlja odličnu reklamu za privlačenje novih članova, a to je u prošlosti bilo, zapravo, i glavno sredstvo za privlačenje pismenih i bogatih ljudi. Iz ovog razloga su se u prošlosti knjige o mačevanju posvećivale uvek bogatim mecenama, velikašima i plemstvu kao vidljiva i živa preporuka za angažovanje.

Peti razlog je prodati knjigu upravo onim naivnim koji ne žele ili ne mogu plaćati učitelja i školu a misle da mogu veštinu naučiti sami iz napisanog, a pod

parolom (reklamom): "Ovo je prava knjiga za vas i sa njom možete lako, brzo i sami naučiti da mačujete - samo je kupite.

Taj duh individualizma u svemu, pa i učenju veština, duh "uradi sam" nije ništa novo. On je na Zapadu počeo sa "budi sam svoj sveštenik" (postani protestant) a danas se proširio na sve: "Budi svoj psiholog", "Sam majstor u kući", "Sami progovorite francuski", "Stvori sam svoj biznis", "Priručnik za samostalno mršavljenje", "Joga za svakog", "Preživite sami u prirodi", "Sam (napravi sebi) uzgajaj svoje dete", „Kako se sam zadovoljiti“...

Isto je i sa mačevanjem. Da je moglo i u mačevanju "uradi sam" već bi davno nestalo i škola i učitelja mačevanja. Ali to se za predhodnih 600 godina nije dogodilo što znači da su učitelji neophodni i nezaobilazni jer učitelj je više od knjige.

Nema niti je bilo učitelja koji o svojoj veštini piše knjigu koja ga može zameniti ne samo zato što on to ne želi već i zato što on i ne može napisati takvu knjigu. I najbolje knjige o bilo kojoj veštini pa i veštini mačevanja samo su igre senki te veštine dok je prava svetlost koja ih stvara jedino njihov pisac sam.

Treća predrasuda

Moguće je saznati prošlost pa, dakle, i to kako su autentično izgledale škole mačevanja u prošlosti.

Saznajne moći bilo kog čoveka su uvek ograničene jer on nije Bog već konačno biće ograničeno mogućnostima svojih čula, duha, emocija, kulture, vremena i okolnosti u kojima živi. Spoznaja nekog čoveka, međutim, nije ograničena samo njegovim sopstvenim granicama već i granicama svakog predmeta koji hoće spoznati. Dešavanja dostupna istorijskim istraživanjima u bilo kojoj oblasti, pa i mačevanju, svojim najmanjim delom su vidljiva a najvećim delom su ogromna nevidljiva santa života ispod vode koja je skrivena, neizrečena, nezapisana, prećutana, zabranjena ili izgubljena istina o jednoj stvarnosti jednog vremena. Zato se i istorijska slika nekog događaja u prošlosti vremenom često menja kako se nalaze novi dokumenti, otkrivaju falsifikati, iznalaze prevare i fabrikovanja pobednika, ćutanja poraženih, zablude onih koji istražuju... Nekad je dovoljno samo jedno pismo namerno i dugo čuvano sakriveno u nekom arhivu da preokrene celokupno viđenje nekog istorijskog događaja koje je vladalo vekovima. Isto tako nekad je dovoljna samo jedna politička odluka da se lažima, izvrtanjima i prikrivanjima falsifikuju veliki istorijski događaj i onda takva laž kao istina vlada celim epohama utičući na živote živih ljudi.

S tim u vezi u mnogim priručnicima o mačevanju, ne osvrćući se na mnoštvo raznih nedorečenosti, instrukcije nisu pisane ispravno ne samo slučajno (jer su ih pisali učenici ili nastavljači po sećanju često pogrešno) već i jer su mnogi učitelji, sa ciljem da sve bude rečeno a ništa do kraja sasvim otkriveno, često namerno unosili u tekst pogrešna uputstva.

I kao što sadašnje događaje koje neposredno svojim očima gledamo nekad možemo velikim delom spoznati, nekad malim delom a nekad nam ostaje sasvim nepoznata i skrivena istina o njima tako je sa istraživanjem prošlosti, a u kome jer predmet istraživanja jer je nestao, još manje spoznatljiv.

Prošlost nam, dakle, uvek i u svemu ostavlja samo kosti i kosture i mi pokušavajući da je spoznamo najčešće sami nanosimo tetive, mišiće, kožu...dok duh i okolnosti koji su pokretali živa tela nestali su zauvek u nespoznatljivosti.

Istorija kao nauka, dakle, bez obzira šta proučavala, uvek samo malim delom dopire do onoga što je bila stvarnost uistinu jer barata samo onim što joj je od stvarnosti ostalo dostupno ili joj se ovako ili onako od centara moći u restlovima selektivno pruža. Sve ostalo samo je fiktivna rekonstrukcija, hipoteza

ili sholastika - akademska rasprava o nespoznatljivom ljudi koji nisu bogovi već bića ograničenih sposobnosti, znanja, skloni zabludama, izloženi pritiscima, okolnostima i uslovima u kojima istražuju.

*

Smatram, dakle, da „istorijsko mačevanje“ kao nauka - istina i praksa **autentičnih** škola, stilova i učitelja mačevanja prošlosti nije moguća jer je sebi unapred postavila nemoguć zadatak: dohvatiti apsolutnu istinu autentične rekonstrukcije. „Istorijsko mačevanje“, ma šta mislili i govorili o njemu njegovi pobornici uvek će biti u većoj ili manjoj meri samo mešavina relativnih istina, zabluda, hipoteza, konstrukcija i rekonstrukcija, autentičnosti i fikcija..., dakle, samo ono što je i sad – mnoštvo imitatora prošlosti od kojih svaki za sebe tvrdi da je najbolji imitator.

*

Noli iurare in verbo magistri – ne treba se zaklinjati na reči učiteljeve. Zašto se u mačevanju slepo držati npr. stila učitelja **Fiore Dei Liberia** iz 15. veka ili **Majera** iz 16. veka, dakle, insistirati na **istorijskom mačevanju** kad se ti stilovi mogu oploditi i drugim stilovima njihove epohe i tekovinama koje će veština mačevanja tek steći do danas?

U svemu postoje dve vrste ljudi: **pioniri** – oni koji otkrivaju, stvaraju, traže i krče nove puteve, i oni drugi, **epigoni** – koji preuzimaju i koriste ono što je već stvoreno.

Stoga ima i škola kojima nije cilj istorijska reprodukcija već kreacija iz autentičnih elemenata koji su postojali u raznim školama, a sa ciljem stvaranja originalnog stila mačevanja - dakle, **od autentične građe zidanje sopstvene građevine.**

Epigoni, pionirima često prebacuju za **nasilje nad istorijom**, no takvima treba odgovoriti kao što je odgovorio i Dima svojim kritičarima na optužbe da je "silovao istoriju" - "možda i jeste tako ali sam ipak napravio lepu decu."

Dobar mačevalac ispunjava misiju prema svojoj veštini ne samo time što je **epigon** već i **pionir**: tako što dostignuto pasivno preuzima i čuva ali i tako što ga kreativno bogati i razvija.

Vrhunac u bilo čemu nije večno stajanje na blagu davno nestalih epoha već u znanju i umeću da se iz njega i na njemu stalno iznova stvara neki novi život.

Samo tako mačevanje postaje **klasična** veština - istovremeno živa prolaznost i paradigma večnosti.

Vidi Polemiku: [O mogućnosti i ne mogućnosti REKONSTRUKCIJE tehnika mačevanja](#)

**ШКОЛА МАЧЕВАЊА
"СВЕТИ ЂОРЂЕ"**

Aleksandar S., učitelj mačevanja

* [NASLOVNA](#)

* [GLAVNA STRANA](#)

* [KONTAKT](#)

[**www. macevanje.org**](http://www.macevanje.org)